

Adresát:

Krajský úřad Kraje Vysočina
Odbor životního prostředí a zemědělství
Žižkova 1882/57,
586 01
Jihlava,
Česká republika
ID datové schránky: ksab3eu

23. 6. 2025 v Praze

Věc: Připomínky k oznámení záměru EIA „ZEVO Žďár“

Nezisková organizace Arnika, program Toxické látky a odpady, uplatňuje tímto své připomínky k oznámení záměru „ZEVO Žďár“ oznamovatele SATT a. s., zveřejněnému dle § 6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí 23. 5. 2025. Připomínky vycházejí z analýzy oznámení záměru, odborných podkladů a zkušeností s environmentálními dopady zařízení pro energetické využití odpadů. Zaměřují se na rizika spojená s přítomností toxických látek, soulad se strategickými dokumenty a principy oběhového hospodářství. Níže uvádíme konkrétní připomínky k textu oznámení a následně shrnující stanovisko naší organizace.

1. Složení odpadu a výskyt toxických látek (např. PFAS, bromované zpomalovače hoření)

Dokumentace neobsahuje žádné informace o výskytu perzistentních organických látek (např. PFAS, bromované zpomalovače hoření, ...), které se běžně vyskytují v komunálním odpadu. Tyto látky mohou být nebezpečné i ve velmi nízkých koncentracích. Požadujeme doplnit dostupná data o jejich přítomnosti nebo provést chemické analýzy. Zároveň žádáme popsat, co se s těmito látkami děje při spalování a jaké jsou možné cesty jejich úniku kromě ovzduší – např. přes škváru, popílký nebo odpadní vody.

2. Recyklovatelné složky a plasty ve směsném komunálním odpadu (SKO)

Požadujeme doplnění informací o složení SKO s důrazem na recyklovatelné složky. Doporučujeme využít např. každoroční rozborů MŽP. Na základě těchto údajů je nutné posoudit, zda v zařízení neskončí materiály vhodné k recyklaci, což by bylo v rozporu s Plánem odpadového hospodářství ČR stejně jako s cíli pro recyklaci EU, a pokud by se to dít mělo, navrhnout opatření, jak tomu zabránit. Dále požadujeme informace o tom, co se během

spalování děje s plasty a zda jejich zbytky nebo produkty rozkladu mohou končit ve výstupech zařízení.

3. Volba technologie a hierarchie nakládání s odpady

Záměr je předkládán jako řešení problému s odpady v souvislosti s odklonem od jejich skládkování. V dokumentaci ale chybí porovnání s jinými způsoby nakládání s odpady, které jsou v hierarchii před spalováním (např. zintenzivnění třídění, MBÚ). Žádáme doplnění tohoto srovnání a odůvodnění volby spalovací technologie.

4. Kapacita zařízení

Navržená kapacita 40 000 tun odpadů ročně není v dokumentaci věcně odůvodněna. Požadujeme doložení, že odpovídá reálnému množství nerecyklovatelného odpadu v území, a to na základě údajů z obcí a ORP, které mají zařízení zásobovat.

5. Využití vyrobené energie

Z dokumentace není zřejmé, jak bude zajištěno efektivní využití vyrobené tepelné a elektrické energie po celý rok, zejména v letním období, kdy je poptávka po teple nižší. Požadujeme doplnění konkrétních informací.

6. Soulad s klimatickými a energetickými strategiemi

Pokud má zařízení sloužit i jako zdroj energie, je nutné záměr posoudit i z hlediska emisí skleníkových plynů (včetně těch z biologického podílu odpadů). SKO obsahuje značné množství plastů, a proto je výrazným, a hlavně dlouhodobým zdrojem CO₂. Žádáme doložení souladu s klimatickými strategiemi ČR a EU a vysvětlení, proč nebylo zvažováno využití obnovitelných zdrojů.

7. Úroveň třídění a recyklace v dotčeném území

Požadujeme doplnit údaje o aktuální míře třídění a recyklace v obcích a ORP, které mají zařízení zásobovat. Bez těchto údajů nelze posoudit, zda zařízení nebude brzdit rozvoj systémů prevence, opětovného využití, odděleného sběru a recyklace.

8. Soulad se schváleným Plánem odpadového hospodářství Kraje Vysočina

V aktuálně platném POH Kraje Vysočina (schválen 2023) se s výstavbou zařízení typu ZEVO nepočítá. Dokument konstatuje:

- Kapacita energetického využití je pokryta v jiných krajích (např. ZEVO Brno, Malešice).
- Krajská strategie se soustředí na předcházení vzniku odpadů a recyklaci.
- Produkce SKO ve Vysočině je nízká a lze ji řešit bez stavby spalovny.

Požadujeme, aby dokumentace obsahovala seznam stávajících a plánovaných zařízení v kraji i v ČR, a odůvodnění, proč tento záměr není v souladu s POH. Jedná se o zásadní systémový nesoulad a kumulaci vlivů.

9. Energetické využití nemocničního odpadu

V dokumentaci se počítá s energetickým využitím nemocničního odpadu zbaveného nebezpečných vlastností. Žádáme vysvětlení, proč není zvoleno

jiné nakládání (např. materiálové využití), a zda je takový přístup systémově žádoucí.

Záměr SATT ZEVO Žďár nad Sázavou podle našeho názoru neodpovídá aktuálním prioritám evropské a české odpadové a klimatické politiky. Jako ekologická organizace dlouhodobě prosazující vyšší úroveň recyklace a ochranu zdraví veřejnosti vnímáme projekt kriticky zejména z těchto důvodů:

- **Zpochybnění potřebnosti zařízení:** Záměr nereflektuje skutečnost, že krajská koncepce nepočítá s výstavbou nových spaloven. Naopak se zaměřuje na omezování produkce směsného odpadu a podporu recyklace.
- **Riziko lock-in efektu:** Spalovna s danou kapacitou bude ekonomicky závislá na stabilním přísunu odpadu, což může brzdit rozvoj efektivního třídění a materiálového využití.
- **Dlouhodobé environmentální a zdravotní dopady:** Zařízení bude i přes plnění emisních limitů zdrojem znečištění. Chybí přesvědčivé záruky, že nedojde k unikům toxických látek (např. POPs) jinými cestami než ovzduším.
- **Absence variantního řešení:** Záměr nezvažuje žádnou alternativu v souladu s vyššími příčkami hierarchie nakládání s odpady, ani environmentálně šetrnější scénáře.

Z výše uvedených důvodů považujeme záměr v jeho stávající podobě za **předčasný, nedostatečně odůvodněný a systémově problematický**. Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům považujeme oznámení za neúplné a nedostatečně podložené. V rámci dalšího procesu EIA doporučujeme, aby dokumentace dle přílohy č. 4 zákona č. 100/2001 Sb. byla zásadně rozšířena a přepracována – se zvláštním důrazem na skutečnou potřebnost zařízení, jeho soulad s cíli odpadového a klimatického plánování a na potenciální environmentální a zdravotní rizika spojená s toxickými látkami.

S pozdravem,

Ing. Nikola Jelínek
odbornice na toxické látky a odpady

RNDr. Jindřich Petrlík
vedoucí programu Toxické látky a odpady

Arnika- program Toxické látky a odpady
 Seifertova 327/85, 130 00 Praha 3
GSM: (+420) 774 406 825
email: toxic@arnika.org
www.arnika.org, IČO: 709 478 05